

Дороти Сейърс

Образователното
приключение с главата на
дракона

– Чичо Питър!

– Един миг, Гъркине. Не, няма да взема Катул, мистър Фолиът. Все пак за тринадесет гвинеи излиза малко соленичко да купиш книга без титулна и последна страница, нали? Но бихте могли да ме известите, когато се появят Витрувий и Сатирикон – ще ми се поне да ги погледна. Е, приятелю, какво има?

– Ела да видиш тези илюстрации, чичо Питър. Сигурен съм, че книгата е ужасно стара.

Лорд Питър въздъхна и се запровира към изхода на мрачната книжарница на мистър Фолиът, задръстена с насъбраното от много библиотеки. Неочакваната епидемия от морбили в превъзходното начално училище на мистър Бултридж съвпадна с пътуването на херцога и херцогинята на Денвър из Европа и това увеси на врата на негова светлост десетгодишния му племенник Виконт Сент Джордж, по-известен като Джери младши, Джерикинс или киселия Гъркинс¹. Лорд Питър не беше от чичовците по призвание, които очароват старите гувернантки със забележителния си подход към децата. Успяваше обаче с достойнство да постигне търпимост в отношенията, като се обръщаше към младите със същата изисканост и любезност, които бяха задължителни и към техните родители. Ето защо той се подготви да посрещне с внимание откритието на Гъркинс, макар че на детския вкус не биваше да се вярва и беше много вероятно книгата да излезе с някакви размазани гравюри или пък долнопробна препечатка, поукрасена по фотопът. Наистина не би могло и да се очаква нещо по-добро от лавицата за книги с намалени цени, изложена на уличния прахоляк.

– Чичо, виж какъв смешен човек с голям дълъг нос, с уши и опашка, и с кучешки глави по цялото си тяло. *Monstrum hoc Cracoviae* – значи чудовище, нали? Аз така си мисля. А какво ще рече *Cracoviae* чичо Питър?

– О, Краковското чудовище! – каза лорд Питър с голямо облекчение. Изображението на това ужасно на вид дете със сигурност доказваше, че книгата е доста стара. – Нека да я погледна. Да, съвсем правилно, книгата е много стара – „Космография Универсалис“ от Мюнстер. Радвам се, че имаш набито око, Гъркинс. Защо сте изложили Космографията тук сред вехториите, и при това за пет шилинга, мистър Фолиът?

– Е, ваша светлост – каза книжарят, който беше съпроводил клиентите си до вратата, – сам виждате колко ѝ е окаяно състоянието –

1. Прякорът на виконта е всъщност „Кисела краставичка“. – Б. пр.

кориците са откъснати и почти всички карти на фолио липсват. Появи се преди няколко седмици – беше в купа заедно с колекцията, която закупихме от един господин от Норфолк – подписана е с неговото име: доктор Кониърс от имението Йелсал. Разбира се, бихме могли да задържим книгата и да се опитаме да я комплектуваме, когато се появи друг екземпляр. Но това е доста извън профила ни, нали знаете, че наша специалност са античните автори. Затова сме я изложили навън ей така, за колкото да се продаде, за толкова – при това status quo, както бихте се изразили вие.

– О, погледни! – възкликна Гъркинс. – На тази рисунка режат някакъв човек на парченца. Какво пише за това?

– Мислех, че можеш да четеш на латински.

– Мога, но има много завъртулки. Какво ли означават?

– Това са просто съкращения – търпеливо отвърна лорд Питър. – „Solent quoque hujus insu-loe cultores...“ Обичай е за обитателите на този остров да отвеждат на пазара престарелите си родители, от които вече нямат полза, и да ги продават на канибалите, а те ги избиват и изяждат. Така постъпват и с по-младите, когато ги сполети някоя неизлечима болест.

– Ха-ха – позасмя се мистър Фолиът. – Доста нечестно спрямо бедните канибали. Те май никога не са хапвали нещо свястно – или жилави, или вмирисани мръвки.

– Изглежда, че населението извънредно много е било напреднало в представата си за бизнес – съгласи се негова светлост.

Виконтът беше очарован.

– Тази книга наистина ми харесва – каза той. – Мога ли да си я купя с джобните пари?

„Още един проблем за чичовците“ – помисли си лорд Питър и набързо прехвърли в главата си всичко, което си спомняше за Космографията, за ла е сигурен, че няма някои по-откровени илюстрации, защото херцогинята не обичаше такива работи. След като поразмисли, реши, че само една е съмнителна и съществуваше реална възможност тя да не я забележи.

– Е – започна той безпристрастно, – на твоето място, Гъркинс, и аз щях да бъда склонен да я купя. Тя е в лошо състояние, както почтено те осведоми мистър Фолиът, в противен случай, разбира се, би била изключително ценна, но и без липсващите страници това е един хубав, чист екземпляр и със сигурност си заслужава твоите пет шилинга, ако мислиш да събираш колекция.

Явно, че до този момент съзнанието на виконта беше погълнато от мисълта за канибалите до по-голяма степен, отколкото за състоянието на белите полета в книгата, но идеята от следващия срок да фигурира в училището на мистър Бултридж като колекционер на редки издания криеше безспорен чар.

– Никой от другите момчета не колекционира книги – каза той, – повечето събират марки. Струва ми се, че марките са нещо доста обикновено, нали, чичо Питър? Все си мислех да се откажа от тях. Мистър Портър, учителят ни по история, има много книги, подобни на твоите, чичо, и е страшен на футбол.

Лорд Питър изтъква правилно хвалебствията по адрес на мистър Портър и от своя страна изказа мнението, че колекционирането на книги си е съвсем мъжко занимание. Момчетата, каза той, на практика никога не се захващат с него, защото то предполага заучаването на толкова дати, шрифтове и други технически особености, които си плачат за мъжки разум.

– Освен това – добави той – знаеш ли, книгата е интересна сама за себе си. Струва си да я поразлиштиш.

– Ако обичате, ще я взема – каза виконтът и леко се изчерви при сключването на толкова важна сделка и на такава сума, тъй като херцогинята не поощряваше разточителството у малки момчета и трудно отпускате средства.

– Добре ли си с парите? – дискретно попита лорд Питър. – Мога да ти заема временно.

– Не, чичо, благодаря. Получих половин корона от леля Мери, а имам и още четири шилинга мои пари, защото поради шарката няхахме тържество с момчетата от нашата спалня в пансиона и затова успях да спестя нещичко.

По този елегантен начин въпросът беше уреден и библиофилът-прощъпалник пое лично непосредствената грижа за дебелия четвъртит том, а след задължителното разтакаване из уличния водовъртеж наетото такси достави Космографията на улица „Пикадили“ номер 110 А.

* * *

– И кой е този мистър Уилбърфорс, Бънтър?

– Не мисля, че познаваме джентълмена, ваша светлост. Той моли да се види с ваша светлост за няколко минути по работа.

– Вероятно ще иска да намеря загубилото се куче на неомъжената му леля. Това е да си спечелиш слава на копей. Поканете го. Гъркинс,

ако посещенията на този мил господин излезе от личен характер, за предпочитане е да се оттеглиш в трапезарията.

– Да, чичо – каза послушно виконтът. Беше се проснал по корем върху килимчето пред камината в библиотеката и усърдно разчиташе по-вълнуващите места в Космографията с помощта на тълковния речник на господата Луис и Шорт – монументалния труд, на който той гледаше досега като на варварско изобретение, предназначено да досажда на учениците от горните класове.

Мистър Уилбърфос Поуп се оказа доста пълен светлокос господин към четирийсетте, с преждевременно оплешивяло чело, очила с рогови рамки и приятни маниери.

– Моля да ме извините, че ви се натрапих – започна той. – Сигурно ще ме сметнете за ужасно досаден човек. Измъкнах името и адреса ви от мистър Фолиът. Вината не е негова наистина. Нали няма да го упреквате. Аз направо извадих душата на бедния човек. Седнах пред прага му и отказах да си тръгна, макар че момчето вече спускаше кепенците. Страхувам се, че ще ме вземете за глупак, като разберете за какво става дума. Но наистина не бива да държите мистър Фолиът отговорен за това, нали няма?

– В никакъв случай – каза негова светлост, – искам да кажа, че ми е много приятно да се запознаем и прочие. С какво бих могъл да ви услуга, нещо, свързано с книгите? Вероятно сте колекционер. Ще пийнете ли нещо?

– О, не – тънко захихика мистър Поуп, – не съм точно колекционер. Много ви благодаря, само глътка – не, не, – буквално една глътчица. Благодаря – и той плъзна поглед по рафтовете с книги в скъпи подвързии от стара кожа, – наистина не съм колекционер. Но излезе, че съм заинтригуван, ... ъ-ъ сантиментално заинтригуван от покупката ви вчера. Наистина такава дребна работа. Ще ви се види глупаво. Но ми казаха, че сега екземплярът на Космографията на Мюнстер, който принадлежеше на чичо ми, доктор Кониърс, е ваша собственост.

Гъркинс рязко вдигна поглед, като видя, че разговорът го засяга лично.

– Е, това не е съвсем точно – каза Уимзи. – По това време аз наистина бях там, но действителният купувач е моят племенник. Джералд, мистър Поуп се интересува от твоята Космография. Да ви представя племенника си, лорд Сент Джордж.

– Много ми е приятно, момче – любезно рече мистър Поуп. – Виждам, че колекционерството е семейна страст. И както се очаква, също си

голям почитател на латинския? Знаеш ли склоненията? Ха, ха! А какъв ще станеш, като пораснеш? Председател на Камарата на лордовете? За сега, обзалагам се, си мислиш, че ще е по-добре да караш влак, нали така?

– Не, благодаря – отвърна хладно виконтът.

– Какво, не искаш да си машинист? Тъй да е, а сега бъди истински бизнесмен. Да направим една хубава сделка с книги. Чичо ти ще види, че предлагам добра цена. Ха, ха! И така, знаеш ли, че ей тази твоя книжка с картинки е така ценна за мен, както не може да бъде за никой друг. Когато аз бях малко момче на твоите години, тя ми създаваше голяма радост. Давах ми я да си я разглеждам в неделен ден. Боже господи, колко щастливи часове съм прекарал над тези чуда-ти стари офорти и забавните стари карти с кораби и саламандри и „Nis dracones“ – надявам се, че знаеш какво означава това. Какво значи?

– „Ето драконите“ – изрече виконтът без желание, но все така вежливо.

– Съвсем правилно. Знаех си, че ги разбираш тия работи.

– Книгата е много привлекателна – каза лорд Питър. – Племенникът ми направо се заплесна по знаменитото Краковско чудовище.

– О, да... славно чудовище, нали? – съгласи се с ентузиазъм мистър Поуп. – Много пъти съм се виждал като сър Ланселот или някой друг от рицарите върху бял боен кон как с копие в ръка нападам това чудовище, насърчаван от пленената принцеса. О, детството! Това са най-щастливите дни в живота ти, млади човече. Може би не ми вярваш, но е така.

– А сега какво по-точно искате от племенника ми? – попита малко по-остро лорд Питър.

– Тъй, тъй. Е, виждате ли, моят чичо, доктор Кониърс, разпродаде библиотеката си преди няколко месеца. Бях извън страната по това време и едва вчера, като гостувах в Йелсал, научих, че любимата ми стара книжка е отишла с останалото. Не мога да ви опиша как се опечалих. Знам, че не е ценна – много страници липсват, пък и изобщо... но не мога да се примиря с мисълта, че я няма. Така че по чисто сантиментални причини, както казах, се втурнах към книжарницата на Фолиът да видя не бих ли могъл да си я върна обратно. Доста се разстроих, като открих, че е непоправимо късно и не оставих мистър Фолиът на мира, докато не ми каза името на купувача. Та както виждате, лорд Сент Джордж, дошъл съм, за да ви предложа да ми я препродадете. Хайде, давам ви двойно това, което сте платили. Предложението е добро, нали, лорд Питър? Ха, ха! При това ще ми направите много голяма добрина.

Виконт Сент Джордж изглеждаше доста натъжен и погледна умопително чичо си.

– Е, Джералд – рече лорд Питър, – това си е твоя работа, ти си знаеш. Какво ще кажеш?

Виконтът запристъпя от крак на крак. Кариерата на библиофил явно си имаше проблеми като всички останали.

– С твое позволение, чичо Питър – продума той объркано, – мога ли да ти кажа нещо на ухото?

– Не е прието да се шепти, Гъркинс, но би могъл да помолиш мистър Поуп да ти даде време да обмислиш предложението. Или можеш да му кажеш, че предпочиташ да се консултираш първо с мен. Би било в реда на нещата.

– Тогава, ако не възразявате, мистър Поуп, бих искал да се консултирам първо с чичо си.

– Ха, ха! Разбира се, разбира се – съгласи се мистър Поуп. – Съвсем благоразумно е да се допиташ до колекционер с голям опит. Ех, лорд Питър, това е то младото поколение! Вече си е готов малък бизнесмен.

– В такъв случай извинете ни за момент – каза лорд Питър, и дръпна племенника си в трапезарията.

– Искам да кажа, чичо Питър – избъбри колекционерът на един дъх, щом вратата се хлопна, – трябва ли да му дам книгата си? Не ми харесва като човек. Пък и мразя хора, които ме препитват.

– Естествено, не си длъжен, Гъркинс, щом не искаш. Книгата си е твоя и ти разполагаш с нея.

– А как би постъпил ти, чичо?

Преди да отговори, лорд Питър отиде с много странна походка на пръсти до вратата на библиотеката, разтвори я рязко и зад нея се видя мистър Поуп, коленичил върху килимчето пред камината, как напрегнато разлистваше бленувания от него том, който беше оставен там от собственика му.

– Налейте си още, мистър Поуп – извика любезно лорд Питър и отново затвори вратата.

– Какво има, чичо?

– Ако искаш моя съвет, Гъркинс, бъди много предпазлив във взаимоотношенията си с мистър Поуп. Не мисля, че казва истината. Нарече тези ксилографии офорти – е, разбира се, може да е просто от незнание. Но някак не ми се вярва, че като дете е прекарал всички неделни следобеди в изучаване на картите и че е разглеждал особено внимателно драконите из тях, защото, както може би и сам си забелязал, Мюнстер е

населил картите си с твърде малко дракони. В по-голямата си част те са просто карти – малко чудати според нашите географски разбирания, но иначе карти като карти. Затова му споменах за Краковското чудовище и както видя, той го взе за някакъв дракон.

– О, чичо, сега разбирам! Казал си го нарочно!

– Щом на мистър Поуп му трябва Космографията, значи има причина, която той не иска да ни каже. А след като е така, не бих се разбързал да продавам книгата, ако беше моя. Разбираш ли?

– Мислиш, че има нещо ужасно ценно, свързано с тази книга, за което ние не знаем?

– Възможно е.

– Чудесно! Направо като от книжките в поредицата „Приятел на момчетата“. Какво да му кажа, чичо?

– Е, на твоето място не бих драматизирал нещата ... Просто можеш да кажеш, че си обсъдил въпроса и тъй като си се привързал към книгата, решил си да не я продаваш. То се знае, ще му благодариш за предложението.

– А-а не би ли го казал вместо мен, чичо?

– Мисля, че ще излезе по-добре, ако сам му отговориш.

– Май си е така. Дали ще се разсърди много?

– Възможно е – каза лорд Питър, – но няма да го покаже. Е, готов ли си?

И така консултативният комитет се завърна в библиотеката. Мистър Поуп благоразумно се беше оттеглил от килимчето пред камината и разглеждаше книгите в един от по-отдалечените шкафове.

– Много ви благодаря за предложението, мистър Поуп – запъти се към него с твърда крачка виконтът, – но аз размислих и тъй като ... се привързах към книгата, реших да не я продавам.

– Съжалявам – намеси се и лорд Питър, – но племенникът ми е непреклонен. Не, не е до цената – иска си книгата. Бих желал да ви услужа, но не зависи от мен. Да ви предложи още едно питие на тръгване? Наистина ли отказвате? Позвъни, Гъркинс. Камердинерът ми ще ви изпрати до асансьора. Приятна вечер.

След като посетителят си отиде, лорд Питър се върна в библиотеката и вдигна грижливо книгата от пода.

– Направо сме идиоти, Гъркинс, че го оставихме сам с Космографията дори и за момент. Слава богу, няма поразии.

– Мислиш ли, че е открил нещо, докато бяхме оттатък? – ахна Гъркинс и очите му щяха да изскочат.

- Сигурен съм, че не.
- Защо?
- На вратата ми предложи петдесет лири. Издаде се. Хм. Бънтър!
- Да, милорд!
- Поставете тази книга в сейфа и ми донесете обратно ключовете. И най-добре включете алармената инсталация, като заключвате апартамента довечера.
- О-хо! – възкликна виконт Сент Джордж.

* * *

На третата сутрин след посещението на мистър Уилбърфорс Поуп виконтът се справяше с много закъснялата си закуска в апартамента на чичо Питър след най-славната, най-удовлетворяващата нощ в живота на едно момче. От вълнение направо не можеше да хапне от бърбечетата и шунката, поднесени му от Бънтър, чиито безупречни маниери ни най-малко не бяха пострадали от бързо растящия оток и синина на едното око.

Към два часа Гъркинс, споходен от нездрав сън след обилна трапеза сред възрастни и посещение на театрална постановка преди това, долови прокрадващ се звук някъде откъм пожарната стълба. Той се измъкна от леглото, много тихо се промъкна в стаята на лорд Питър и го разбуди. Каза му: „Чичо Питър, сигурен съм, че по пожарната стълба се качват крадци.“ И чичо му Питър, вместо да отвърне: „Глупости, Гъркинс, марш обратно в леглото!“, се надигна, послуша се и рече: „Боже мой, Гъркинс, прав си!“ и го изпрати да повика Бънтър. А когато се върна, Гъркинс, който винаги беше възприемал чичо си като много порядъчен човек, с очите си го видя да изважда от чекмеджето с носни кърпи един автоматичен пистолет, факт, който не подлежеше на съмнение.

Това беше мигът, в който лорд Питър премина триумфално от положението на Доста Свестен Чичо в Славния Чичо. Той каза:

– Виж какво, Гъркинс, не знаем колцина ще са тези кучи синове, затова трябва да си нащрек и да изпълняваш всичко, което кажа, точно като по команда – дори ако се наложи да кажа: „Изчезвай!“ Обещавах ли?

Гъркинс обеща с разтуптяно сърце, те се притаиха и зачакаха в тъмнината, докато се чу изведнъж острият звук на малък електрически звънец и над леглото на лорд Питър светна зелена лампичка.

– Прозорецът на библиотеката – каза негова светлост, врътна едно копче и веднага изключи звънеца. – Ако са го чули, може и да размислят. Ще им дам няколко минути.

Изчакаха пет минути и чак тогава много тихо запристъпваха по коридора.

– Заобиколете през трапезарията, Бънтър – каза негова светлост. – Могат да избягат оттам.

Той отключи с безкрайна предпазливост, отвори вратата на библиотеката и Гъркинс забеляза колко безшумно превъртя ключа.

Кръг светлина от електрическо фенерче се плъзгаше бавно по рафтовете с книги. Крадците явно не бяха усетили контранападението. В действителност те, изглежда, си имаха достатъчно свои тревоги, които напълно ангажираха вниманието им. Щом очите му посвикнаха с мъждивата светлина, Гъркинс различи един човек, застанал изправен с фенерче в ръка, и друг, който свалеше и разглеждаше книгите. Да наблюдаваш как ръцете му, сякаш сами за себе си, се придвижват по лавиците в отрязъка светлина, това имаше направо хипнотично въздействие.

Мъжете гневно роптаеха. Явно работата беше излязла по-дебела, отколкото се бяха пазарили. Обичаят на по-старите автори да изписват заглавието със съкращения или изобщо да не го изписват върху гръбчето на своите томове безкрайно затрудняваше нещата. От време на време мъжът с фенерчето протягаше ръка към светлината. Той държеше лист хартия, който те нетърпеливо сравняваша с титулната страница на книгата. След това съответният том се връщаше на мястото му и отегчително претърсване продължаваше.

Изведнъж някакво леко прошумоляване – Гъркинс беше сигурен, че не той го беше предизвикал, а може би Бънтър в трапезарията – като че ли накара коленичилият мъж да наостри уши.

– Кво е това? – изпъшка той и извърна слисаното си лице към тях.

– Горе ръцете! – извика лорд Питър и светна лампата.

Вторият от мъжете се хвърли към вратата на трапезарията и последвалият трясък и проклетия дадоха да се разбере, че е налетял на Бънтър. Ръцете на коленичилият се вдигнаха като на марионетка.

– Гъркинс – каза лорд Питър, – мислиш ли, че ще можеш да отидеш отсреща до онзи господин край библиотеката и да го избавиш от предмета, който така неестетично издува десния джоб на самото му? Почакай един миг. В никакъв случай не заставай между него и пистолета ми и внимавай, трябва да измъкнеш онова нещо много предпазливо. Нямаш бърза работа. Великолепно! Като го носиш, дръж го насочен към пода, ако обичаш. Благодаря. Както виждам, Бънтър също се е справил. Сега изтичай до спалнята ми и в дъното на гардероба ще намериш кълбо здраво въже. О, моля да ме извините – да, разбира се, свалете си ръцете.

Тази гимнастика сигурно е много изнурителна.

Вързаха ръцете на натрапниците зад гърба със сръчност, която според Гъркинс не падаше по-долу от най-добрите постижения на Секстън Блейк; лорд Питър с жест покани пленниците си да седнат и изпрати Бънтър за уиски и сода.

– Преди да извикаме полицията – каза лорд Питър, – ще ми окажете голяма лична услуга, ако разкриете какво търсехте и кой ви праща. А, благодаря ви, Бънтър. Тъй като гостите ни не могат да използват свободно ръцете си, вероятно ще бъдете така любезен да им помогнете с напитките. Да ви наляя, нали?

– Види се, че си джентълмен, шефе – рече първият мошеник и вежливо отри уста с рамо, след като не разполагаше с опакото на ръката си. – Ако знаехме кво ще излезе от тая работа, да пукна, ако я бяхме помислили. Оня вика: „По-просто е от фасул. Господинчото си е чист мухльо – вика, – от ония контета, дет им е влязла мухата за стари книги. Това е! – вика. – И ако ми вземеш тая стара книга, ще има един куп пари за теб.“ Ех, такава сладка работа! Де да знам, че ще са пет хиляди стари тухли, дето си приличат като полк драгуни. Нито пък ми каза, че държите до леглото си такава играчка като тази в ръката ви, нито че ви бива да стягате възли. Не, гък не каза за такива неща.

– Ужасно некоректно от негова страна – каза негова светлост. – Случайно да знаете името на господина?

– Не, виж, за това зъб не обели. Русоляв е, здравеняк, очилата му – с рогови рамки, с гола тиква. Взех го за един от ония, филантропите. Някога дал работа на един приятел, като позакъсал, та сега отишъл при него и му рекъл: „Друже, би ли ми намерил двама печени за една малка работа?“ Та моят приятел си рекъл: „Кво пречи, нищо не пречи, може да е просто сладък номер.“ Та така, шефе, хваща ме мене и тоя приятел, срещаме се с господина в едно кръчме по пътя за Уайтчапъл. Пак там трябваше да се видим в петък вечер, ако успеехме за това време да намерим книгата.

– Ако ми позволите, предполагам, че е Космография.

– Нещо такова, шефе. Записах си туй име, да ти се изкълчи езикът, докато го кажеш. Какво направи с оная хартийка, Бил, дето я държеше в ръка?

– Е, вижте какво – каза лорд Питър, – страхувам се, че се налага да се обадим в полицията, но мисля, че ще се отървете доста леко, ако ни помогнете да заловим този ваш господин; сериозно подозирам, че името му е Уилбърфорс Поуп. Телефонирайте в полицията, Бънтър, и после

идете да сложите нещо на околото си. Гъркинс, ние ще почерпим тези господа с още по едно питие, а след това мисля, че трябва да си лягаш. Циркът свърши! Не искаш? Е, добре, облечи си обаче нещо дебело, а така, браво, че какво ще ме прави майка ти, ако наистинеш, не ми се и мисли.

И така полицията дойде и прибра двамата крадци, а криминалният инспектор Паркър, голям личен приятел на лорд Питър, седна с чаша в ръка и се заслуша в историята.

– На какво се дължи този интерес към шарената вехта книжка? – запита накрая той.

– Не знам – отвърна Уимзи, – но след краткото посещение на мистър Поуп онзи ден тя някак си ме заинтригува и я попрелистих. Подозирам, че в края на краищата може да излезе доста ценна. С някакви неподозирани достойнства и прочие. Ако мистър Поуп беше представил фактите малко по-прецизно, можеше да получи нещо, на което, съвсем съм сигурен, той няма право. Както и да е, когато видях... Каквото и да съм видял, писах до имението Йелсал на доктор Кониърс, предишния собственик...

– Кониърс, кардиолога?

– Същия. Струва ми се, едно време имаше някакви доста важни научни изследвания. Поостарява вече, към седемдесет и осем годишен е май. Надявам се, че на тия години, с единия крак в гроба, е по-честен от племенника си. Както и да е, писах му (с позволението на Гъркинс естествено), че сме купили книгата и че сме открили нещо, което специално ни е заинтересувало, та би ли ни помогнал, като ни поразкаже туй-онуй от историята ѝ. Освен това аз ...

– Но вие, какво открихте вие?

– Мисля все още да не му казваме, нали, Гъркинс? Обичам да държа полицаите в недоумение. Та исках да кажа, когато вие така грубо ме прекъснахте, че го попитах дали знае за предложението на този негов племенник да откупи обратно книгата. Току-що се получи отговорът му. Казва, че не знае нищо по-интересно, свързано с книгата. Била в библиотеката от години, а вероятно някой вандал от рода му бил откъснал картите много отдавна. Недоумявал защо племенникът му така се е запалил, след като със сигурност никога не е свеждал глава над нея като момче. Впрочем старецът заявява, че доколкото му е известно, очарователният Уилбърфорс нито веднъж не е стъпвал в имението Йелсал. Толкоз по отношение на огнедишащите чудовища и приятните неделни следобеди.

– Какъв палавник бил този Уилбърфорс!

– Хм, да. И така, след малката разправия през изтеклата нощ, аз се обадих на стария симпатяга, че потегляме към Йелсал, за да си побъбрим от душа за книжката с картинки и неговия племенник.

– Ще вземете ли книгата със себе си? – попита Паркър. – Ако искате, мога да ви изпратя някой от полицията да ви придружи.

– Не е лошо като идея. Знаем ли къде се навърта този мошеник Поп, а не мисля, че се е отказал да опита пак.

– Друго си е човек да е сигурен – рече Паркър. – Аз не мога да дойда, но ще изпратя двамина с вас.

– Е, чудесно! – каза лорд Питър. – Викайте своите архангели. Веднага изкарваме колата. Предполагам, че идваш с нас, Гъркинс? Един господ, знае какво би казала майка ти. За нищо на света не ставайте чичо, Чарлс, ужасно трудно е да бъдеш лоялен към всички.

* * *

Имението Йелсал беше просторен западнал провинциален дом, който красноречиво напомняше за по-охолни времена от нашето. Първоначалната постройка от късната епоха на Тюдорите се прикриваше от издигнатата по-късно фасада в италиански дух с класически колонен портик, фронтон и вито стълбище. В началото паркът бил оформен симетрично – дърветата от входната алея си кимали едно на друго и разделяли двете съвършено еднакви половини. Един от следващите собственици обаче се впуснал в по-ексцентрично оформяне на пейзажа, което се свързва с името на Кейпъбилити Браун². Откъм източната страна на сградата сред вечнозелен шубрак се издигаше китайска пагода, която с нещо напомняше на построената от сър Уилям Чеймбърс в Кю Гардънс, но тази беше по-малка, а на заден план се виждаше голямо изкуствено езеро с множество малки острови, населени с причудливи параклисчета, пещери, павилиони и мостчета, които се показваха иззад някога добре оформените, но сега тъжно избуяли и занемарени храсталаци. В единия му край навесът за лодки с широките си стрехи, със запустелия пристан, унило обвит с буренак, напомняше бледосинкавия рисунък върху стар китайски порцелан.

– Нечестивият ми праотец Кътбърт Кониърс се установил тук, след като приключил с моряшкия живот през 1732 година – каза доктор Кониърс с лека усмивка. – По-големият му брат починал бездетен и

2. Прозвище на Ланселот Браун (1716–1783), архитект и озеленител. Б. пр.

черната овца се завърнала в стадото с твърдото решение да се издигне и да си създаде семейство. Боя се, че въпреки всичко не е успял напълно. Разнасяли се много съмнителни приказки за пътя, по който бил натрупал парите си. Говори се, че е бил пират и е плавал под знамето на прочутия капитан Блекбърд. В селото до ден днешен си спомнят за него като за Главореза Кониърс. Това здравата го ядосвало и даже се разказва за един неприятен случай, когато отрязал ушите на един от конярите, когото чул да го нарича с това име. Но пък не е бил хванат от гората. Точно той оформил парка зад дома и построил пагодата, за да си нагласи телескопа. Минавал за човек, който се занимава с магии и наистина в библиотеката имаше някои съчинения по астрология с името му, изписано върху форзаца, но е много вероятно телескопът да е бил само спомен от моряшките му дни.

Така или иначе към края на живота си ставал все по-чудат и навъсен. Скарал се с домашните си и изпъдил по-малкия си син с жена му и децата. Въобще бил неприятен старик.

На смъртното си ложе бил спокоен от енорийския свещеник – добър, честен, богобоязлив човек, който сигурно е изтърпял немалко обиди, докато помири стареца със сина му, към когото се бил отнесъл толкова зле – нещо, което пасторът считал за свой свещен дълг. В края на краищата Главореза бил дотам омилолюбив, че съставил завещание, според което оставял на по-малкия си син „своето съкровище, заровено в Мюнстер“⁴. Пасторът се опитал да му обясни, че е безсмислено да завещава съкровище, ако не остави и информация къде се намира то, но противният стар пират само злорадо се изкискал и рекъл, че както той се измъчил да събере съкровището, така и синът му трябвало да се поизпоти, за да го намери. Така си и умрял, без да каже нещо повече, и се опасявал, че е попаднал на много лошо място.

С времето родът замирал и днес аз съм единственият жив Кониърс и пряк наследник на съкровището, каквото и където да е то, тъй като досега не е било открито. Не мисля, че е било придобито много честно, но след като вече е безполезно да се опитвам да открия истинските му собственици, считам, че сред живите аз имам най-големи права.

Може да ви се струва грозно, лорд Питър, че един стар самотник като мен ламти за златното имане на пирата. Но аз посветих целия си живот на изучаването на рака и вярвам, че съм много близо до решаването поне на един аспект на този ужасен проблем. Изследванията струват пари и моите скромни средства са вече почти изчерпани. Имуществото е изцяло ипотекано, а аз имам огромно желание да довърша

експериментите си, преди да умра, и да оставя прилична сума за основаването на клиника, в която делото ми да бъде продължено.

През миналата година положих много големи усилия, за да разбуля тайната около съкровището на Главореза. Имах възможността да поверя повечето от изследователската работа в много сигурните ръце на моя асистент доктор Форбс, а аз водех издирването по съвсем оскъдните следи, с които разполагам. Излезе още по-скъпо и по-трудно и поради това че Кътбърт в завещанието си не е посочил дали тайното място на съкровището е Мюнстер в Германия, или Мюнстер в Ирландия. Пътуванията и търсенията ми и на двете места погълнаха много пари и не ме придвижиха напред в издирването. Завърнах се през август обезсърчен и се видях принуден да разпродам библиотеката си, за да покрия разходите и да получа малко пари, с които да продължа моите тъй тъжно изоставени изследвания.

– А-ха, започвам да виждам светлина – каза лорд Питър.

Старият лекар го погледна въпросително. Бяха си изпили чая и седяха около голямата камина в кабинета. Лорд Питър се интересуваше от красивия порутен дом, от имението и въпросите му съвсем естествено бяха довели разговора до рода на доктор Кониърс, а проблемите на Космографията, която лежеше на масата до тях, за момента бяха останали без внимание.

– Всичко, което казвате, отговаря на условието на главоблъсканицата – продължи Уимзи – и мисля, че няма ни най-малко съмнение какво точно е търсил Уилбърфорс Поуп, макар и да не разбирам откъде знае, че притежавате Космографията.

– Изпратих му каталог, когато обявих библиотеката за продан – каза доктор Кониърс. – Мислех, че като роднина има право да купи каквото му е мило. Недоумявам защо не си я набави още тогава, вместо да се държи по този крайно възмутителен начин.

Лорд Питър гръмко се разсмя.

– Ами защото се е досетил едва след това. И боже мой, колко разярен трябва да е бил! От мен да мине, прощavam му всичко! Все пак не искам да ви давам прекалено големи надежди – добави той. – Дори и да отгатнем гатанката на стария Кътбърт, не знам дали това ще ни доближи много до съкровището.

– До съкровището!

– Хайде да започнем, сър. Искам да погледнете най-напред тази страница – в полето има надраскано някакво име. Предците ни са слагали знак на книгите си в полето както им дойде, вместо акуратно, като

хората да се подпишат на форзаца. Писаното на ръка е някъде от времето на Чарлс I: „Джак. Кониърс.“ За мен това е доказателство, че при всяко положение книгата е била вече притежание на рода ви не по-късно от първата половина на седемнайсети век. Така! Сега отгръщаме на страница 1099 и виждаме описание на откритията на Христофор Колумб. Започва с нещо като карта, из която плуват тъй наречените от мистър Попуп „чудовища“, и явно възпроизвежда Канарските острови, или както са им казвали – Щастливите острови. Не изглежда по-точна от другите стари карти, но аз приемам големия остров вдясно за Лансарот, а двамата най-близки до него трябва да са Тенерифе и Гран Канариял.

– Но какво е това, написаното в средата?

– Е, в това е работата! Вписано е по-късно от подписа „Джак. Кониърс“ – бих го определил около 1700 година, но, разбира се, би могло да бъде и много по-късно. В смисъл че човек на пределна възраст към 1730 година би писал по начина, възприет от него като млад, особено пък ако в младите си години като вашия прапраядо, пирата, си е търсил късмета извън къщи и не се е занимавал много-много с писане.

– Искаш да кажеш, чичо Питър – прекъсна го развълнувано виконтьт, – че това е писано от Главореза?

– Хвашам се на бас, че е от него. Помислете, сър – вие сте пребродили Мюнстер в Германия и Мюнстер в Ирландия, а какво бихте казали за добрия стар Мюнстер в домашната ви библиотека тук?

– Бога ми! Възможно ли е?

– Почти е сигурно, сър. Ето какво е написано около главата на този морски дракон ли е, що ли: *Nic in capite draconis ardet perpetuo Sol.*

„Тук слънцето постоянно огрява главата на Дракона.“ Доста неопитомен латински наистина, но пък латинският на един морски вълк.

– Боя се – каза доктор Кониърс, – че май съм много глупав, но не виждам в каква посока ни води това.

– О, не – Главореза е бил по-дълбокомислещ. Без съмнение е смятал, че който и да го прочете, ще го свърже с казаното по-долу за островите, които били наречени „Щастливите“ поради мекия си климат, чудесната температура на въздуха и прозрачността на небето. Но за лукавия стар астролог в пагодата значението е било друго. Ето една малка книжка, издадена през 1678 година – „Практическа астрология“ от Мидълтън, точно такава популярно четиво би използвал любител като Главореза. В него четем: „Ако сред обозначенията се срещнат Юпитер, Венера или Главата на Дракона, може да сте сигурен, че на предполагаемото място има съкровище... Ако мястото на скритото съкровище е

отбелязано със Sol, може да заключите, че става дума за злато или скъпоценности.“ Е, сър, мисля, че можем да направим това заключение.

– Бога ми! – възкликна доктор Кониърс. – Вярвам, че наистина сте прав! Срам ме е, като си помисля, че ако някой ми беше подхвърлил да се запозная с тайните на астрологията, защото ще ми е от полза, аз щях да му отвърна от суетност, че времето ми е твърде ценно, за да го пиляя за подобни глупости. Много съм ви признателен.

– Добре де, чичо – попита Гъркинс, – но къде е съкровището?

– Там е работата – каза лорд Питър. – Картата е доста условна, не са посочени географските ширини и дължини, а и упътването, така както е дадено, не води към определено място на островите, а някъде наред морето. Освен това изминали са повече от двеста години и все някой вече може да е открил скритото съкровище.

Доктор Кониърс се изправи на крака.

– Може и да съм остарял – каза той, – но в мен все още има сила. Ако успея някак да събера пари за експедиция, няма да намеря покой, докато не съм направил всичко, за да намеря съкровището и да осигуря издръжката на своята клиника.

– В такъв случай надявам се, че ще ми разрешите да ви подкрепя в правото дело – каза лорд Питър.

* * *

Доктор Кониърс беше поканил гостите си да пренощуват и след като възбуденият виконт беше изпратен в леглото, Уимзи и старият човек се заседяха до късно, проверяваха данни из географските карти и усърдно разчитаха главата „De Novis Insulis“ от книгата на Мюнстер с надежда да намерят нова нишка. Накрая все пак се разделиха и лорд Питър се качи в стаята си с книгата под мишница. Но нали беше неспокоен, вместо да си легне, той дълго седя на прозореца, който имаше изглед към езерото. Луната, почти пълна, се бе вдигнала високо сред малки, подгонени от вятъра облачета и очертаваше стръмните стрехи на китайските павилиони и чайни и щръкналите върхари на неокастрените шубраци. Паркът на Главореза! Сега Уимзи живо си представи как старият пират, седнал пред телескопа в претенциозната си пагода, злорадствува над хитроумното си завещание и брой лунните кратери. „Луна означава сребро.“ Водата в езерото сребрееше, пресечена от широка светла пътека, а навесът за лодките зловещо се връзваше в нея заедно с тъмните сенки на островите и почти в средата с порутения фонтан и извиващия се дракон от небесната империя – жалък и покрит с бодли.

Уимзи потърка очи. Езерото му изглеждаше някак си странно познато, с всеки миг то все повече придобиваше причудливата нереалност на място, което разпознаваш, без да си го виждал някога. Също ако се изправиш пред наклонената кула в Пиза – толкова си прилича с изображенията на фотографиите, че ти изглежда невероятна. Уимзи беше сигурен, че ей онзи проточил се остров му е познат, онзи, който наподобяваше крилат змей, със скупчените в двата края малки къщурки. И островчето вляво от него, което напомняше Британските острови, но малко позикорубено. А между тях – и третият от островите, най-близкият. Те оформяха триъгълник, в центъра на който беше китайският фонтан, а луната пряко осветяваше главата на дракона. *Nic in capite draconis ardet per-petuo...*

Лорд Питър високо възкликна, хвърли се към междинната врата и широко я разтвори. От седалката под прозореца бързо се смъкна дребна фигурка и разви пухената завивка, която я обгръщаше.

– Извинявай, чичо Питър – каза Гъркинс, – но така ужасно съм се ококорил, че няма никакъв смисъл да се въртя в леглото.

– Ела тук и ми кажи – извика го лорд Питър – луд ли съм или сънувам. Погледни през прозореца и сравни това, което виждаш, с „Новите острови“ на Главореза. Той си ги е измайсторил, Гъркинс, той си ги е нагласил тук. Не са ли разположени точно като Канарските острови? Онези трите във формата на триъгълник и четвъртият тук долу? И навесът за лодките на мястото на големия кораб от картата? А фонтана с дракона, точно там, където е нарисувана главата на дракона? Е, синко, ето къде е скритото ти съкровище. Обличай се, Гъркинс, и по дяволите, че е време, когато всички добри деца трябва да са в леглото. Ще се поразходим с лодка по езерото, ако под навеса се намери някоя черупка, която да се държи над водата.

– О, чичо Питър, та това си е истинско приключение!

– Тъй, тъй! – рече Уимзи, – Петнайсет души в ковчега на мъртвеца и така нататък! Йо-хо-хо и бутилка „Джони Уокър“! В тайна доба пиратски екипаж се насочва към Щастливите острови да търси скритото съкровище. След мен!

* * *

Лорд Питър привърза пробитата плоскодънка за щърбавата опашка на дракона и предпазливо се покатери, тъй като цокълът на фонтана беше зеленясал и целият във водорасли.

– Боя се, че ти, Гъркинс, ще трябва да останеш долу и да се заемеш

с изгребването на водата от лодката – каза той. – Всички славни капитани са запазвали истински сладката работа за себе си. Най-добре ще е да започна от главата. Щом пустият му непрокопсаник е рекъл нещо, значи вероятно е така. – Той нежно обви с ръка шията на животинката, за да има опора, докато методично опипваше безкрайните изпъкналости и вдлъбнатости на анатомията ѝ. – Изглежда съвсем масивна фигура, но съм сигурен, че тук някъде има пружина. Нали не си забравил да изгребваш? Просто се ужасявам, че като се обърна, може лодката да е изчезнала. Главатарят на пиратите изоставен на безлюден остров, знаеш ги ти тия работи. Добре, значи това, което го търся, не е на тила. Ще опитам с очите. Ей, Гъркинс, усетих как нещо мръдна, но страхотно заяжда. Не се сетих да взема малко смазка. Няма значение, само упоритост се иска. Излиза, излиза... и ... пляс...

Бурен напън изтласка навън ръждясалата запушалка и от зейналото гърло на дракона блисна гигантска струя вода право в лицето на лорда. Пресъхнал от дълги години, фонтанът весело се устреми нагоре, измокри иманярите до кости и изписа дъга на лунната светлина.

– Предполагам, че с това Главореза демонстрира чувството си за хумор – измърмори Уимзи и отстъпи назад към врата на дракона. – А сега пък не мога да го затворя отново. Да върви по дяволите, ще опитам с другото око.

Няколко минути безуспешно побутваше тук-там. Изведнъж с остро дрънчене бронзовите крила на чудовището се хлопнаха встрани, зейна дълбока квадратна дупка и фонтанът затихна.

– Успяхме, Гъркинс – извика лорд Питър. – Но това не е причина да спреш изгребването на водата. Има някакъв сандък. Ужасно е тежък. Не, всичко е наред, сам ще се оправя. Подай ми пръта. Сега вече вярвам, че старият грешник наистина е притежавал съкровище. Ама че ще е досадно, ако излезе само една от шегичките му. Тъй. Запомни, Гъркинс, че винаги можеш да направиш доста приличен крик от лодкарски прът и две здрави въжета. Разбра ли? Е, това е! А сега към уюта на дома ... О-хо! Това пък какво е!

Като обърна лодката, ясно се видя, че край навеса става нещо. Мяркаха се светлини и долиташе говор.

– Взели са ни за крадци, Гъркинс. Все оставам неразбран. Дайте път...

Скитам се скитник към своето крушение.

Спри ме, дете, пощади от падение.

– Вие ли сте, ваша светлост? – обади се мъжки глас, когато

изтеглиха лодката на брега.

– Я гледай, та това били фантета! – извика негова светлост. – Каква е тази връва?

– Спихаме тоя приятел да се навърта около навеса – рече агентът от Скотланд Ярд. – Казва, че бил племенник на стария господин. Познавате ли го, милорд?

– Струва ми се, че да – каза Уимзи. – Мистър Поуп, ако се не лъжа. Добър вечер. Търсите ли нещо? Да не би случайно да търсите съкровище? Защото ние току-що открихме едно. О, я по-кратко, какви са тези приказки. *Maxima reverentia*³, нали знаете. Лорд Сент Джордж е в крехка възраст. А между другото много съм ви благодарен, че изпратихте очарователните си приятелчета да ме навестят миналата нощ. Да, да, Томпсън, разбира се, че ще направя оплакване в полицията. Тук ли сте, докторе? Идеално. А сега, ако някой има френски ключ или нещо друго под ръка, ще надникнем в завещаното от славния прапрадядо Кътбърт. И ако то се окаже само купчина старо желязо, това ще е голяма шега за вас, мистър Поуп.

Изнесоха от навеса железен лост и го пхнаха под скобата, с която беше стегнат сандъкът. Той проскърца и се строши. Доктор Кониърс трепетен подви колене и разтвори капака.

Последва кратка пауза.

– Ще се почерпим за ваша сметка, мистър Поуп – каза лорд Питър. – Е, докторе, мисля, че един ден ще стане клиника за чудо и приказ.

КРАЙ

3. Цитат от Ювенал (*Maxima debetur puero reverentia*) – към детето трябва да се отнасяме с най-голямо уважение (лат.) – употребяван в смисъл, че не трябва да се дава лош пример на децата. – Б. пр.

© 1928 Дороти Сейърс
© 1984 Виолина Хаджидемирева, превод от английски

Dorothy L. Sayers
The Learned Adventure of the Dragon's Head, 1928

Сканиране, разпознаване и редакция: MesserSchmidt, 2007

Публикация:

ПОД ОБЩАТА РЕДАКЦИЯ НА БОГОМИЛ РАЙНОВ
Художествено оформление ВЕСЕЛИН ПАВЛОВ

Преведоха от английски:

ВИОЛИНА ХАДЖИДЕМИРЕВА ВЛАДИМИРА НАКОВА-ТРАЧЕВА
ИРИНА ГЕОРГИЕВА СТОЙНА СТАМЕНОВА

Дороти Сейърс
ЛОРД ПИТЪР ПРАВИ ОГЛЕД НА ТРУПА
Редактор София Василева
Художник Бисер Дамянов
Худ. редактор Веселин Христов
Технически редактор Васко Вергилов
Коректори Донка Симеонова
Жанета Желязкова
Английска, I издание ЕКП 07/9536611511/5637–298–84
Издателски № 2231
Формат 70x100/32
Печатни коли 23
Издателски коли 14,90
Условно издателски коли 15,98
Дадена за набор на 10.IV.1984 г.
Излязла от печат на 20. VIII. 1984 г.
Издателство „Христо Г. Данов“ – Пловдив
Печатница „Димитър Благоев“ – София
Цена 1,84 лв.

Dorothy L. Sayers
LORD PETER VIEWS THE BODY
First published in Great Britain by Gollancz, 1928
Reissued 1970 First NEL paperback edition January 1971
New edition February 1977 This new edition December 1979
© Виолина Хаджидемирева, Владимира Накова-Трачева, Ирина Георгиева, Стойна
Стаменова, преводачи, 1984 г, с/о Jusautor, Sofia
4–820

Съдържание:
Ужасяващата история за човека с медните пръсти
Забавният епизод с въпросната буквичка
Потресаващата случка с изненадата в торбата
Принципната саморазправа заради една карта
Непристойната мелодрама за ябълката на раздора

Драматичното произшествие с тичащите стъпки
Опиянителното изпитание на добрия вкус
Образователното приключение с главата на дракона
Риболовната комедия за един откраднат стомах
Неразрешената загадка за човека, който нямаше лице
Смелият подвиг в пещерата на Али Баба

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2752>]